

Velkommen inn til byens aller helligste

For første gang i historien slipper byens innbyggere inn i et byrådsmøte og kan se hvordan byregjeringen styrer Bergen.

TEKST OG FOTO: ENDRE HOVLAND

Opp 229 trappetrinn til Rådhusets 13. etasje, ring på en stengt dør, gå inn på byrådslederens møterom, lukk døren etter deg, og du er til stede i byens aller helligste. Fra dette rommet styres byen. I fjor fattet byrådet vedtak i 699 saker og sendte 559 saker videre til behandling i bystyret. De fleste av sakene hadde mye å si for bergensernes hverdag. Det er det som diskuteres i disse møtene du senere leser om i avisen. Ordene som her sies fører til graving i Bergen by, satsing på realfag i skolene og at Bergen nylig arrangerte Tall Ships' Races.

Bak mange av beslutningene ligger lange og vanskelige diskusjoner, og det meste som sies her blir innenfor rommets fire vegger. Disse møtene er på mange måter byrådets private rom i en offentlig tilværelse der det meste av sakspapirer er tilgjengelige for allmennheten. Når byrådet en dag går av, vil arkivene stå trygt bevart i fjellhallene i Bergen Byarkiv. De neste 30 årene er det bare den som var byrådsleder som kan gi noen tillatelse til å se i arkivene.

Men du befinner deg altså nå til stede som flue på veggen i dette mektige rommet. Den blå veggen som du står på, og de gule stolene som møtedeltakerne sitter på, er som skreddersydd for dette blågule samarbeidsbyrådet. Likeledes er de myke og gode stolene som skapt for lange og harde diskusjoner om veien videre for det bergenske bysamfunnet. For diskusjoner blir det ikke så rent få av i dette rommet.

– Ok, da går vi i gang, sier byrådsleder Monica Mæland fra bordets ende og bryter av byrådenes summende hverdags-snakke.

To ganger i uken møtes de for å diskutere saker og fatte vedtak. Hver mandag er det byrådskonferanse, der byrådet planlegger hvilke saker det skal behandle den kommende tiden og hva det skal vedta i de forskjellige sakene. På onsdager er det offisielt byråd og tid for formelt å fatte beslutningene.

Bystyret er sjefen

Byrådet består av syv personer som er ansvarlige for hver sine fagfelt. Byens utvalgte kommer fra partiene Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig folkeparti, som sammen fikk makt etter at bergenserne avga sine stemmer ved kommunestyrevalget i fjor. Når byrådet møtes, sitter i tillegg noen utvalgte byråkrater fra Byrådsleders avdeling rundt bordet for å bistå byrådet i arbeidet. En sekretær holder kontrollen og kommunaldirektøren og informasjonssjefen har blant annet rollen som djevelens advokat i byrådets møter og kommer med motforestillinger og nyttige innspill. I tillegg stiller byrådslederens politiske rådgiver for å lytte til byrådets interne diskusjoner, og i den første delen av mandagsmøtet stiller også tre representanter fra bystyret. Bystyret er byrådets sjef som har oppnevnt og når som helst kan finne på å avsette byrådet. De tre representantene som er med i byrådets møter, er også nøkkelpersoner i det bergenske politikkland-

skapet, ettersom de er gruppeledere for Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig folkepartis folkevalgte representanter i bystyret. Sammen har disse partiene flertall i bystyret. Men dette er avhengig av enighet partiene imellom, og nettopp det er en krevende øvelse når de politiske standpunktene er forskjellige i enkelte saker. Kompromisser må til stadighet inngås.

Byrådet har i utgangspunktet fått vide fullmakter og kan fatte vedtak innenfor store deler av kommunens virksomhet, men det er fortsatt mange saker som må sendes videre til bystyret, som så fatter endelige vedtak. I slike saker kan byrådet bare komme med forslag til hva bystyret skal vedta, men ettersom vi nå har et byråd i Bergen som springer ut fra et flertall i bystyret, følger bystyret i de fleste tilfeller det byrådet foreslår. Likevel: I et parlamentarisk system som vi har i Bergen, vil det alltid være slik at bystyret bestemmer. Det øyeblikket flertallet i bystyret er uenige med byrådet, må byrådet bøye seg.

Mye bergensk

I løpet av byrådets møter dukker de fleste dimensjonene ved det å styre en by, opp. Det mest opplagte er selvfølgelig at byrådene kjemper for sine respektive fagområders interesser. Mesteparten av den kampen står imidlertid i egne budsjettseminarer, der byrådet flere ganger i løpet av året drar bort fra rådhuset for å bli enige om hva byen skal bruke milliardene sine på det neste året.

I FJOR FATTET
BYRÅDET VEDTAK
I 699 SAKER OG
SENDTE 559
SAKER VIDERE TIL
BEHANDLING
I BYSTYRET.

I byrådets ukentlige møter er det først og fremst de konkrete enkeltsakene som står på sakslisten. Alt som gjør Bergen til Bergen har en tendens til å dukke opp her. Torget, Brann og buekorps er alle samtaleemner denne dagen. Og dessuten skal jo Ole Bull snart feires!

Å styre en by er imidlertid ikke noe som man kan gjøre bare ved å dyrke dens særegenheter og interne anliggender. Omgivelsene må trekkes inn, og det regionale, nasjonale og internasjonale finner raskt sin naturlige plass i dette rom. Det er enighet rundt bordet om at nabokommunene må inviteres til økt samarbeid om BIR, å lyse ut en internasjonal konkurranse om bygging og oppussing av skoler høres ut som en god og millionbesparende idé, og er det mulig å få staten på banen i forbindelse med Ole Bull-feiringen?

Det er ikke alltid enigheten er like stor. Byrådet har mange friske debatter, og det er høyt under taket – som i Bergen vor øvrig. Stemningen i byrådets

interne møter skiller seg fra andre politiske møter ved at den politisk korrekte tonen er borte. Alle tilstedeværende står lagelig til for hugg i dette rom. En og annen opposisjonspolitiker får også litt verbal juling for å forsøke å skære billige politiske poenger i byens avisspalter.

Men først og fremst er det byrådet selv som er under lupen. Like sikkert som at de syv fjell gir forskjellig utsikt mot Bergen by, har de syv byrådene forskjellige tanker om hva byrådet skal foreta seg.

– Det verste vi kan gjøre i denne saken er å utsette igjen!

– Uansett hva vi gjør, blir noen rammet. Vi kommer ikke unna den konflikten!

– Her sauser vi alt sammen for å ta en beslutning. Vi må dele prosjektene våre mer opp, slik at de blir gjennomførbare!

Tidvis koker det i dette rom. Til slutt koker kampene ned til de små viktige formuleringene som er så sentrale i politikkens verden. Et lite steg feil kan være et steg utfor stupet. For alle som

HERFRA STYRES BERGEN: Byrådet har bestemt at deres egne møter i fremtiden skal være papirløse. Rundt bordet (mot venstre fra pc-skjermen) sitter Svein Klæboe (sekretær for byrådet), Tor A. Woldseth (gruppeleder for Fremskrittspartiet i bystyret), Øistein Christoffersen (byråd for byggesak og bydeler), Christine B. Meyer (byråd for finans, konkurranse og omstilling), Lisbeth Iversen (byråd for klima, miljø og byutvikling), Monica Mæland (byrådsleder), Liv Røssland (byråd for helse og omsorg), Harald Victor Hove (politisk rådgiver for byrådslederen), Henning Warloe (byråd for kultur, næring og idrett), Tomas Moltu (byråd for barnehage og skole), Hilde Onarheim (gruppeleder for Høyre i bystyret), Filip Rygg (gruppeleder for Kristelig folkeparti i bystyret), Robert Rastad (informasjonsdirektør i kommunen) og Arne Mikael Landro (kommunaldirektør for Byrådsleders afdeling).

sitter i dette rom vet utmerket godt at stolene bare er til låns så lenge byen tillater det.

– Kan vi legge inn en formulering i vedtaket som viser vår velvilje?

– Nei, vi stryker hele setningen! Det er ikke nødvendig å flagge noe politisk i den saken der ennå.

Har 15 000 ansatte

Til alle sakene som behandles er det på forhånd laget egne saksutredninger som danner grunnlaget for byrådets behandling. Her beskrives innholdet i saken, og hva den byråden som er ansvarlig for fagfeltet, mener byrådet bør vedta. Saksutredningene utarbeides av byrådsavdelingene på oppdrag fra byrådene. Byrådene er nemlig også ledere av hver sin byråds-

avdeling, og alle de 15000 ansatte i kommunen har å gjøre som byrådene bestemmer, uansett om de måtte være uenige i politikken som føres.

Noen få av sakene byrådet behandler er unntatt offentlighet. Dette kan for eksempel være rettsaker, kontrakter eller personalsaker. I tillegg har byrådet en egen sakliste for byrådsnotater som heller ikke allmennheten får tilgang til. Disse danner utgangspunktet for mange av diskusjonene byrådet har om veien videre. Etter hvert som veien pekes ut, ender mye av innholdet i notatene opp i egne saker som blir offentlig tilgjengelig i forbindelse med at byrådet behandler dem.

Mediene er viktige

Å være en byråd hører til en av de travlere posisjoner man kan

ha i Bergen, og tempoet i byrådets møter er naturligvis høyt. Hvis tid er penger i forretningsfolks verden, må tid være velferd i byrådets verden, og innbyggernes velferd skusler man som kjent ikke med når man lever av å forvalte den. I en moderne politikers liv spiller også mediene en stor rolle for å bli gjenvalgt, og informasjonsdirektøren får derfor i byrådets møter reddegjøre for pågående mediasaker.

I avisspaltene trives nemlig enhver politiker som har lyst å fortsette i jobben sin, og neste gang du ser en byråd i mediene vet du svaret på følgende spørsmål: Hvem er de viktigste personene i Bergen?

De som til enhver tid sitter i byrådet i Bergen, selvfølgelig!

Slik styres Bergen

- Bergen har en parlamentarisk styringsmodell.
- Dette medfører at bystyret fungerer på samme måte som Stortinget gjør på nasjonalt nivå, og byrådet fungerer som regjering.
- Bystyret velger et byråd som får vide fullmakter til å styre byen, men flertallet i bystyret kan når som helst velge å avsette byrådet.
- Byrådet ledes av byrådslederen, og de øvrige medlemmene kalles byråder. Byrådslederen tilsvare statsministeren i et nasjonalt system, og byrådene blir som statsråder.
- Hver byråd leder en byrådsavdeling, som tilsvare de statlige departementene.
- I dag består byrådet i Bergen av følgende personer:
  - Monica Mæland (H), byrådsleder
  - Lisbeth Iversen (KrF), byråd for klima, miljø og byutvikling
  - Liv Røssland (FrP), byråd for helse og omsorg
  - Henning Warloe (H), byråd for kultur, næring og idrett
  - Øistein Christoffersen (FrP), byråd for byggesak og bydeler
  - Christine B. Meyer (H), byråd for finans, konkurranse og omstilling
  - Tomas Moltu (KrF), byråd for barnehage og skole

7

Den engasjerte bergenseren

Den engasjerte bergenseren finnes det mange av i Bergen! Hun blir lett både begeistret og forbannet, og det kan like gjerne være smått som stort som utløser det voldsomme engasjementet. I enhver sak inntar hun et tydelig standpunkt for eller mot det som skjer, og hun snakker ofte med en overbevisning som på andre kan virke overveldende. En viss porsjon stahet har hun også, og den engasjerte bergenseren holder gjerne fast ved sitt opprinnelige standpunkt selv etter at de fleste andre har funnet gode grunner for å mene noe annet om saken. Hun er svært nysgjerrig av natur, og hun har mye å spørre om og enda mer å fortelle om selv. Hvis sjansen byr seg prater hun gjerne hull i hodet på alle som har ører å høre med.

DET BESTE SOM KAN SKJE EN ENGASJERT BERGENSER? Interessen hun føler når hun oppdager noe nytt hun kan mene noe om, for eksempel at noen holder på å grave et hull i gaten.